

CASAL DE JUBILATS DE SALT

la farga

ANY VII • N.º 66 • ABRIL 1985

**El nostre pobre
paisatge urbà**

(Planes 9 i 11)

**El rellotge
del campanar
de Salt**

(Planes 12 i 13)

**Allò que
ens feien
aprendre a l'escola**

(Planes 6 i 7)

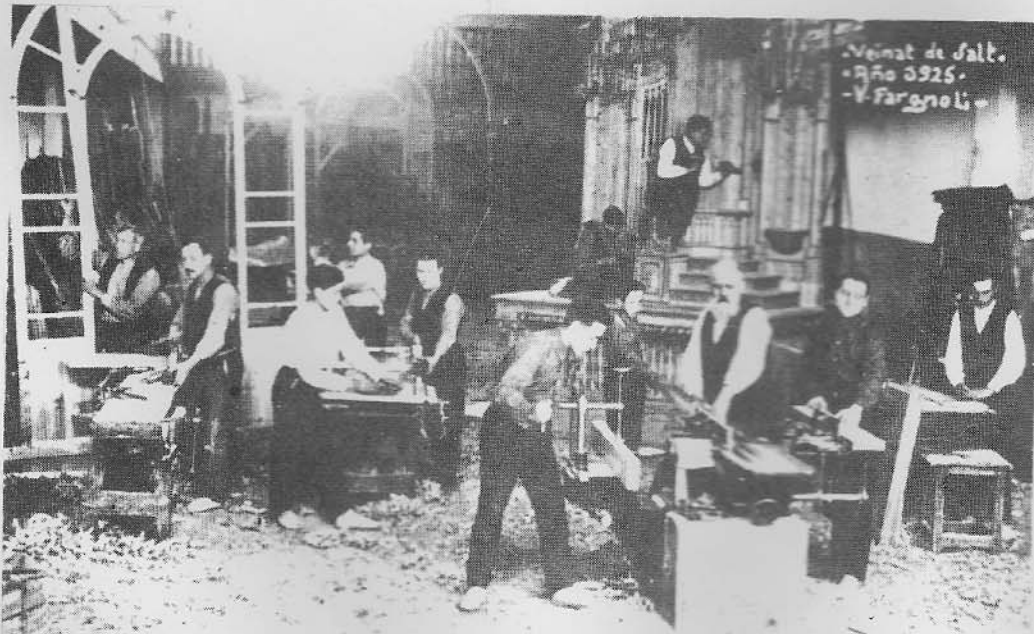
**Temps de crisi,
temps de joc**

(Planes 16 i 17)

Centenari Valentí Fargnoli (1885-1944)

Aquí veiem el personal de la fusteria d'En Pep Peixeter, de nom Josep Xifra, ex pastor de Canet d'Àdri i alcalde de Salt (en realitat, home de palla del Marquès de Camps), acompanyat de la seva dona, la Quima. Entre els altres hi trobem gent que més tard seran coneguts fusters gironins, com els Sureda, en Mota i en Lladó. Aquesta fusteria estava situada al Veinat, era un antic teatre o sala de ball que posteriorment seria conegut com a casa Juncà, que era un nebot d'en Pep Peixeter.

En el taller d'en Pep Peixeter es construïen les estructures dels altars que feia el tallista Narcís Sureda i Detrell al qual veïem al fons damunt l'altar ajudat pel seu fill Josep Maria. En primer terme, a la màquina de foradar, hi veïem l'altre fill seu, en Serafi, que més tard es traslladaria al centre de Girona adquirint l'antic taller Guinó de la plaça de Sant Josep.

Sumari

<i>Espigolant</i>	
Centenari Valentí Fargnoli.....	2
<i>Editorial</i>	
De tot i de res.....	3
<i>Foto</i>	
Agrupació fotogràfica	
Salt Sardanista.....	4
<i>Marconi a Salt</i>	
Programació Ràdio Salt.....	4
<i>Vida del Casal</i>	
Tots d'excursió.....	5
<i>La Gallineta</i>	
Allò que ens feien aprendre	
a l'escola.....	6 i 7
<i>La Tribana</i>	
El nostre pobre paisatge urbà.....	9 i 11
<i>L'Espieta</i>	
Carrers.....	11
<i>Històries salteades</i>	
El rellotge del Campanar.....	12 i 13
<i>L'Esclat de l'alba</i>	
Salvador Espriu.....	14
<i>Finestra oberta</i>	
Allò que enyoço.....	15
Temps de crisi,	
temps de joc.....	16 i 17
<i>Culturart</i>	
Exposicions.....	18
Llibres.....	18
<i>Cagaferro</i>	
L'acudit foll.....	19
<i>La vida amb humor:</i>	
Reflexió àcida sobre	
la cultura televisiva.....	19

Edita: Casal de Jubilats de Salt.
Consell de Redacció: Lluís Mateu, Quim Pla, Miquel Casellas, Narcís Burch, Guillem Terribas, Martí Fita, Joan Boada, Ventura Pau, Jaume Bosch, Joan Ros, Josep M.ª Macias, Francesca Laguarda, Emili Gispert, Joan Torres, Josep M.ª Oliveres i Manuel Lladó (fotògraf).
Publicitat: Marta Vilagran i Josep Plazas «Lites».
Foto portada: Manuel Lladó.
Compaginació i disseny: Manel Mesquita.
Correcció: Antoni Rusalleda.
Administració: Miquel Casellas i Josep Cebrian.
Distribució: Josep Gassiot, Pitu Geli i Josep Cebrian.
Tiratge: 1.300 revistes.
Redacció: Passeig Verdaguier, 1 - Tel. 23 04 98 Salt.
Impressió: Pàges Impremta-Anglès - Tel. 42 01 07 Anglès.
Dipòsit Legal: Gi-356/79

La Farga no es fa responsable dels articles signats que apareixen en la revista, responsabilitat que recau en els seus autors.

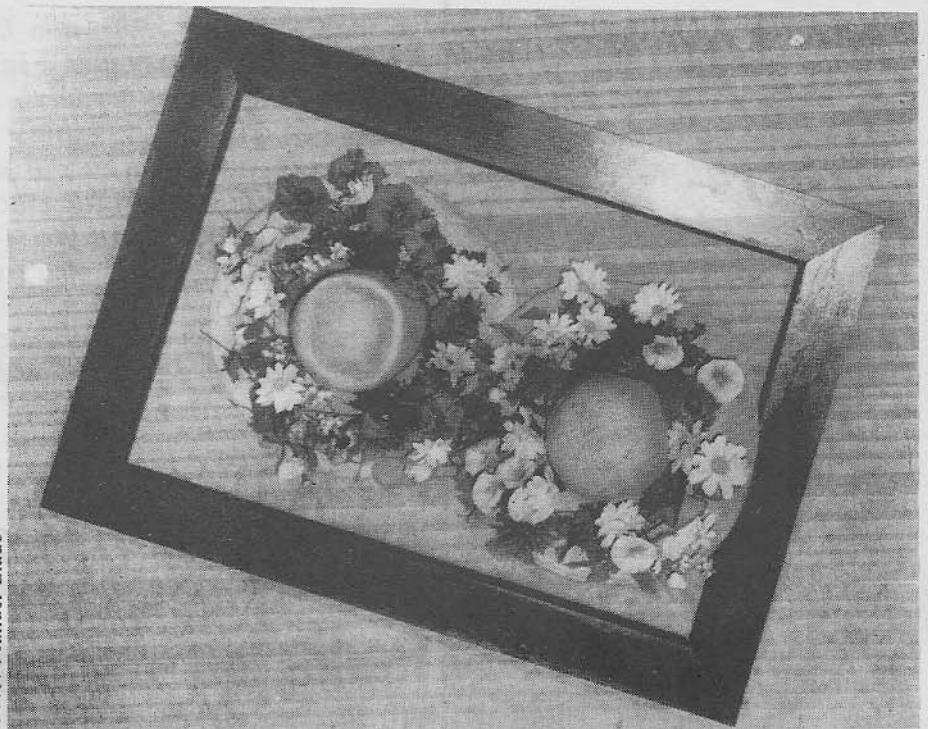

Foto: Manuel Lladó

De tot i de res

Aquest mes és d'aquells en que no sabem ben bé de què parlar, però és inexcusable fer una Editorial. Ens'hi posem i alguna cosa en sortirà.

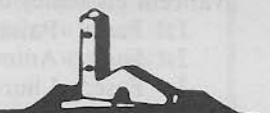
De primer, ens vé a la memòria que s'ha celebrat el 2.^{on} aniversari de la independència de Salt i s'ha fet amb molta naturalitat i poca estridència i ens sembla molt positiu que la gent vagi oblidant aquella trista història de l'anexió, deguda a les ànsies de «germanor» dels de la capital; a la fi tot ha tornat a la normalitat i com aquell qui diu a penes si se celebra.

També podríem parlar dels 25 Anys d'Escoltisme a Salt, aquesta fita important en el món de la formació de joves, que ha marcat moltes generacions de saltencs i que amb diferents manifestacions està commemorant aquesta efemèrides demostrant que l'Escoltisme és viu a Salt.

No cal dir que també podríem parlar del Barça, de la seva 10.ª lliga de futbol o del triomf Europeu del Bàsquet del Barça, que ha omplert de satisfacció a molts catalans, que un dia havíem deixat de banda el futbol per la política, i força decebut per ambdues coses, hem tornat al futbol per treure'ns les cabòries quotidianes, ja que la política la continuen fent els professionals d'un color o d'un altre; tant se val.

De tota manera, potser val més que ens posem a escriure l'Editorial perquè resultarà que a fi de comptes no haurem dit res. Ta fot!, si ja som a baix de tot! Ho haurem de deixar per un altre dia.

Adéu-siau.

Foto

Agrupació fotogràfica de Salt Sardanista

Aquesta és la programació, mes per mes de les activitats que la nostra agrupació pensa portar a terme durant l'any 85. En ella tan sols us les anunciem però us anirem informant més detalladament de cada una d'elles.

- ABRIL:** Veredictes 4t. Concurs de Salt Sardanista, exposició de les fotografies participants i entrega de premis.
- MAIG:** Xerrada a càrrec de Pere Sicília. 2n. Concurs de diapositives (Tema lliure).
- JUNY:** Projectió de les diapositives del concurs. Entrega de premis.
- JULIOL:** 3.ª Mostra fotogràfica dels socis de l'Entitat.
- AGOST:** Vacances.
- SEPT:** Concurs fotogràfic: «Festes i costums populars arreu del món».
- OCT.:** 1.ª part de la III lligueta inter-social.
- NOVEM:** 2.ª part de la III lligueta inter-social.
- DESEM.:** 3.ª part de la III lligueta inter-social, i exposició de les fotografies participants a les tres fases. Entrega de premis.

Durant l'any hi haurà un concurs fotogràfic amb el tema «Salt avui», organitzat per la nostra Agrupació i patrocinat per l'Ajuntament de la vila. Ja s'anunciarà en el seu moment oportú.

A més, encara resta pendent d'estructuració:

- Passades de diapositives.
- Xerrades.
- Col.loquis.

Perquè us pòdeu anar preparant us avancem els temes de la III lligueta:

- 1.ª Fase: «Paisatges».
- 2.ª Fase: «Animals».
- 3.ª Fase: «Lliure».

Marconi a Salt

Ràdio de dilluns a divendres

- 08.00 **Bon dia des de Salt.**
- 10.00 **La ràdio rodona** d'en Gregori Rigau.
- 11.00 **Amics col.leccionistes.** Emili Torrent (dilluns).
- 12.00 **El salt de l'Àngel.** Josep M.ª Oliveres.
- 12.15 **La ràdio rodona.**
- 14.00 **Salt II.** L'informatiu local.
Noticiari Verd. Josep Planas (dijous)
- 14.15 **Tota la tarda.** Josep Lluís Blàzquez, Jaume Gou i Anna Figueres.
- 18.00 **Tota la tarda.**
- 21.00 **Gatzarejar.** La Gatzara d'Anglès (divendres)
- 22.00 **Musicofrènia.** Lluís Huguet, Teresa Bonaventura i Jordi Arbonés «Nif» (dilluns).
- La Junta de la Cloaka.** Sami, Soci i Nif (dimarts)
- Rif Raff.** Josep Lluís Blàzquez (dimecres fins a quarts de nit).
- La nit del dijous.** Josep Antón López (dijous).
- La vida en solfa.** Montse Gispert, Paula Expósito i Toni Carbonell (divendres).
- 00.00 **Kissing the pink.** Glòria Perez i Genís Rosa (dimarts).
- Hueso duro/Os dur.** Exterminio (dijous).
- 01.00 **Fi de les emissions.**

Ràdio de dissabtes

- 00.00 **Tremplant amb en Lites.** Josep Plazas «Lites» i Jaume Grou.
- 08.00 **Ona lliure.** Josep Pladeveya.
- 09.30 **El Salt Cultural.** Guillem Terribes.
- 10.00 **Ona lliure.**
- 12.30 **Tret a cistella.** Toni Llaràs, Dolors Garcia i Jaume Esparraguera. Club de Bàsquet Salt.
- 13.30 **Temps de sardanes.** Jaume Planas, Salt Sardanista a la ràdio.
- 15.00 **Gent de Salt.** Josep Maria Oliveres i Oliveres.
- 16.00 **De 4 a 7 jove.** Josep Maria Coromines i Josep Plazas «Lites».
- 19.00 **Dissabte psicodèlic.** Jordi Pellejà.
- 22.00 **Sa X.** L'informatiu de la nit.
- 22.15 **A tot roc.** Francesc del Olmo.
- 24.00 **Fi de les emissions.**

Tots d'excursió

Casa natal de Mn. Cinto Verdagué.

13 març/85.— Sant Miquel del Fai i Vic

Vàrem començar l'excursió a Caldes de Montbui, on vàrem parar per esmorzar, i visitar les fonts termals; continuàrem cap a Vic on vàrem visitar la Catedral, la Plaça i la Rambla, per anar a dinar a Cal «U». A la tarda vàrem visitar Folgueroles, on visitàrem la Casa-Museu de Mn. Cinto Verdagué, i tot seguit visitàrem les fonts de Sant Julià de Vilatorça.

28 març/85.— Cantallops i Roses.

Vàrem visitar La Salut de Terrades, on vàrem esmorzar, seguidament ens vàrem dirigir cap a Le Perthus per fer unes petites compres i tot seguit vàrem dirigir-

nos a Cantallops, on fruïrem d'un bon dinar i ball per pair. A la tarda vàrem anar a Roses, però degut a la forta tramuntana a penes poguérem veure res.

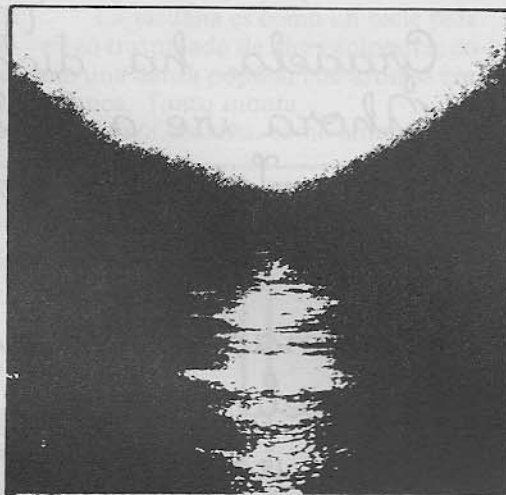
Renovació de cadires.

En els propers dies es procedirà a la substitució de les cadires velles (que prou els hi convé) per unes de noves, que esperem millor resultat i proporcionin més comoditat.

Subvencions

Donem les gràcies a l'Ajuntament de Salt per haver concedit subvencions al Casal i a l'Arca Farga de 30.000 Ptes. cadascuna, que ens ajudaran a sobreviure. Per molts anys i gràcies.

LA TRANQUIL·LITAT
D'ESTAR BEN
ASSEGURAT

VENEM
IMATGE DE
CONFIANÇA!!

REUNION
ASSEGURANCES

Manuel de Falla, 38
Tel. 23 67 09
SALT (Girona)

Balmes 15, entlo., 4.º
Tels. 21 49 62 - 21 49 54
GIRONA

Allò que ens feien aprendre a l'escola

Amb motiu de la celebració dels «XXV ANYS D'ESCOLTISME A SALT» hem hagut de repassar diferents textos escolars, ja que la nostra intenció era comparar quina pedagogia dominava els anys 60, amb la que s'aplica els anys 80.

Els motius són ben coneguts: preteníem saber en quin context pedagògic es movia l'Escoltisme, com a complement de l'educació de l'escola i la família, i davant la societat del seu temps.

Repasant i rellegint textos de diversos autors, la impressió que hom té és depriment. Com han canviat, per sort dels escolars d'avui dia, el contingut dels llibres escolars.

Quin rentat de cervell, especialment en l'àmbit social i polític, van haver de patir milers de catalans, d'espanyols, durant els anys 50 i 60.

La història és tossuda, per més que la realitat ens la vulgui fer veure diferent. Els textos escrits en són testimoni. Les paraules, si són escrites, no se les enduu pas el vent! I en aquest cas les paraules són testimoni del que se'ns ensenyava a l'escola.

De Covadonga a «Los Sitios de Gerona».

He escollit alguns textos per a reflectir aquesta realitat. No calen comentaris sobers. Ja ho diuen per si mateix.

De LA HISTORIA DE ESPANA de Ediciones Bruño es pot llegir, tot explicant-nos la batalla de Covadonga el següent:

«Los cristianos, refugiados en Asturias eligieron por rey a don Pelayo. Este, puesta su confianza en María, apostóse, con un puñado de valientes, junto a la cueva de Covadonga, dispuesto a dar la batalla a los enemigos de su Dios y de su patria.

Allí acudió el caudillo moro; los españoles, dispuestos en lugares estratégicos, arrojaron piedras, árboles y flechas, que causaron en los infieles grandes destrozos.

— Los árabes, al verse batidos por todas partes quisieron huir; pero entonces sobrevino una horrorosa tempestad; se hundió el margen del riachuelo y quedaron sepultados la mayoría de los enemigos. Covadonga, santuario nacional, es la cuna de la Reconquista Española».

Posteriorment parla, entre altres temes de LOS REYES CATÓLICOS «Que unieron definitivamente Castilla y Aragón, terminaron la Reconquista, y establecieron la Santa Hermandad, que limpió el Reino de Malhechores, fundando también el Santo Tribunal de la Inquisición para defensa de nuestra religión...»

Quan se'ns descriu a HERNÁN CORTÉS i la Conquesta de Mèxic ens diu que en «Otumba, innumerables indios cerraron el paso a Hernán Cortés, y él con sólo doscientos hombres, los venció, logrando después fácilmente conquistar aquel inmenso territorio...»

Però la descripció històrica arriba a grans i sublims cotes d'imaginació en narrar el SITIO DE GERONA per les tropes franceses, l'any 1808.

«Al verse atacados los gerundenses por los franceses, proclamaron generalísimo a San Narciso, patrón de la ciudad. Mandados por el heroico general don Mariano Alvarez de Castro, rechazaron al invasor, causándole muchas pérdidas.

— Todos se convirtieron en soldados: hombres, mujeres, niños y ancianos. Varios generales franceses fracasaron en sus intentos ante los muros de la ciudad.

UNA NIÑA BUENA

Graciela ha dicho a su madre Ahora iré a la Iglesia. Visitaré a mi Jesusito que está allí en el Sagrario.

Su madre le dice: Ya te dejo ir Graciela entra en la Iglesia y reza un ratito.

Luego regresa a su casa. Su padre le ha traído un globo.

Graciela juega un poquito en la glorieta de su patio. Luego pone la mesa para la cena.

ESPAÑA

España es mi Patria.
Yo amo mucho a España. Es el país en que he nacido.

También han nacido en España mis padres y mis abuelos.

España es un país bello, y yo estoy orgulloso de ser español.

En veinte naciones del mundo se habla el idioma español.

La religión católica ha sido llevada a esas tierras por misioneros españoles.

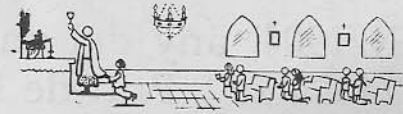
Todos los españoles debemos querer mucho a la Patria.

LA SANTA MISA

Pronto llegará el domingo.
Por la mañana iré a Misa.

Los momentos más solemnes de la Misa son éstos: el Evangelio, la Consagración y la Comunión. En el Evangelio nos ponemos de pie. Durante la Consagración nos arrodillamos y adoramos a Nuestro Señor.

La Misa debe oírse entera y no marcharse de la Iglesia hasta que se retire el sacerdote.

LOS PUEBLOS

En todos los pueblos o ciudades hay casas, calles y plazas.

Cada calle tiene un nombre y las casas llevan su número. Así el cartero sabe donde debe dejar las cartas que se reciben. La Iglesia, el Ayuntamiento y la Escuela son los edificios más importantes de toda población.

Los mejores pueblos procuran que estos tres edificios principales estén siempre bien conservados y nada falte en ellos.

— Los valientes y heroicos defensores sólo capitularon cuando quedaban en pie muy pocos de sus defensores y Alvarez de Castro enfermó de gravedad...»

Un altre llibre **ESPAÑA HOY**, dedicat a glossar les gestes de «**LOS 25 AÑOS DE PAZ**» en el text dedicat a Catalunya, i després de parlar-nos de l'economia, la cultura, l'ensenyament i el turisme, entre altres coses... que s'ha produït durant els darrers 25 anys, a nivell de l'Estat... dedica el text a les «regiones españolas» i l'encapçalament per a Catalunya és el de «**CATALUNYA**,

HOY, BAILA COMO AYER...» Diu textualment:

«Cataluña es emprendedora y es forzada. Su historia lo revela, su presente lo confirma.

Por eso en sus bailes se dan la mano y se mueven al mismo aire las gentes más dispares: el estudiante y el trabajador, el peón y el especialista, el artista y el negociante, en ejemplar hermandad.

La sardana es como un baile palaciego traspasado de aire campestre; como una danza popular con aromas corralesanos. Tanto monta.

Hoy Cataluña, como antaño en las

empresas medievales, se agrupa para participar en la común empresa de la Paz. Y fiel reflejo de su espíritu, Cataluña hoy, baila como ayer».

Aquestes i altres anècdotes era tot el que se'ns ensenya sobre la llengua, la cultura i la nació catalana. O sigui els aspectes populars, però folkloritzant-los al màxim, i traient-los del seu propi context.

Més que «Catalunya baila», Catalunya «la ballava». I per desgràcia de tots (o de molts) en aquella època, Catalunya la ballava molt malament.

II FESTA DEL FOC SALT

dia 23 de juny
concurs de foguerons
per colles de nois i noies
de Salt

**FESTA NACIONAL
DELS PAÏSOS CATALANS
1985**

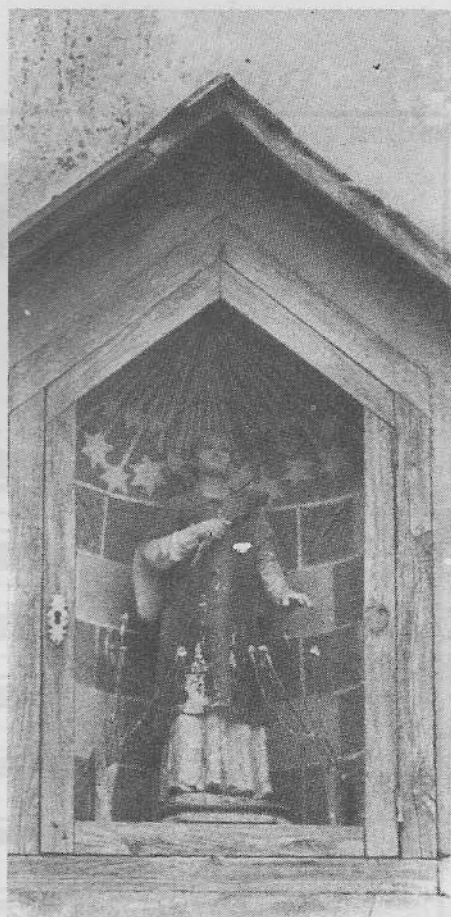
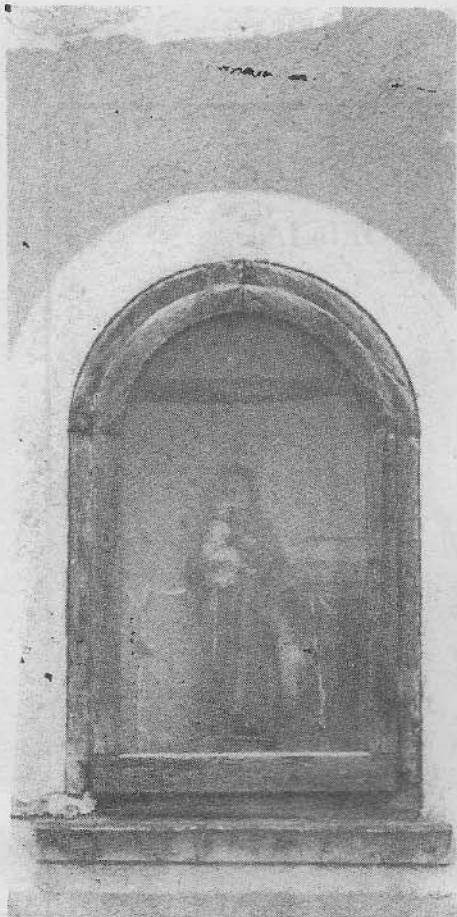

motos catalunya

PERE TEIXIDOR

VENDA I REPARACIÓ DE BICICLETES
VELOMOTORS, I MOTOCICLETES
MONTESA • DERBI • HONDA
GIMSON • VESPA • VESPINO
PEUGEOT • PUCH

Carrer Major, 307 - Tel. 23 93 67
SALT (Girona)

La Tribana

EL MENERÓ DEL REC

El nostre pobre paisatge urbà

D'entre els objectes ornamentals que conformen el paisatge urbà del nostre Poble, n'hi ha que, al ser significatius d'un temps concret i amb característiques que varen arrelar en l'expressió popular, val la pena que els dediquem un comentari que els tregui de l'anonimat, fruit de la manca d'observació per aquests detalls dispersos que tampoc sobresurten del conjunt, ni els solem valorar separatament.

Les fotografies que il·lustren aquest article ens mostren un tipus d'ornamentació d'origen religiós, que trobem en algunes de les façanes del barri vell. Són les fornícules que encara conserven el seu «Sant»..

A la Plaça de la Vila, sobre el Bar-Restaurant «El Petit Racó», n'hi ha una de la qual fa temps varen treure la imatge del Sant i que actualment serveix de finestra. Potser que aprofitem l'avinentsa per a demanar al seu propietari que li torni a donar l'ús que tants anys de-gué conservar.

Cal que vetllem per a conservar les que encara es mantenen com sempre i restaurar el que calgui, però amb molt de compte a no fer que sigui pitjor el remei que la malaltia, com ha passat amb la del Carrer de la Processó, on s'ha pintat una data que no correspon a la que hi constava abans de la restauració (?). (La inscripció original deia: «Año

1940»). Ni s'ha tingut en compte la situació de l'antiga data, (dissimulada entre les dues columnes, a sobre mateix de la portella).

Qualsevol iniciativa de restauració d'algun d'aquests objectes, que són patrimoni de la Vila, hauria de ser supervisada pel departament corresponent de la Casa de la Vila, així estalviaríem resolucions unilaterals que, amb tota la bona fe, poden no ser fidels a les formes, colors o materials d'origen.

A la fornícula que hi ha a la cantonada del carrer Llarg amb el carrer de Santa Afra, hi manca el vidre de la portella, i, per tant, la pluja va malmenant la imatge de Sant Fèlix que s'hi guarda. És urgent, doncs, que els veïns i l'Ajuntament es posin d'acord per arranjar-ho, i de passada protegir la fusta del bastiment i la portella amb una bona envernissada o pintada, si hi escau.

Al carrer de Sant Antoni, al Veï-

nat, sota el que sembla que fou un rellotge de sol, avui molt despintat, s'hi entreveu la data del 1870, hi ha una altra fornícula amb la imatge del Sant Patró del Carrer, que també agrairia una restauració, sobretot de la fusta exterior.

Conservar el mobiliari urbà és un deure que tenim envers les noves generacions de saltencs. L'especulació ja ens ha demostrat que per a uns quants «senyors» això són collonades, però si repassem només de passada el que hem vist desaparèixer en aquests darrers anys, ens adonarem que hi ha raons per a desconfiar de les «bones intencions».

On són les finestres gòtiques del Mas Llorens?

I la volta d'entrada al pati, del Mas Llorens?

I les reixes de l'hort de Can Tarrés?

I l'hort de la Rectoria?

I la Pista Municipal al costat de la Casa de la Vila?

I el retaule i els «Sants» de l'església de Sant Cugat?

I els aiguamolls del Ter Petit (Les Fonts)?

I el paratge del Marroc?

I l'aigua dels nostres pous?

Carrers

Generalísimo, Plaza de España, José Antonio, San Juan Bautista la Salle, Colón, San Pedro, General Mola,... per una banda, i, dels Camps, del Sol, dels Divuit duros, del Manicomi, de la Baixada, del Mig, de la Fàbrica, del Cementiri, de la Cooperativa, del que no es passa,... etc. per l'altra. Són noms de carrers que han aparegut en les adreces dels sobres de la correspondència, els primers, i en les tertúlies, xerrades i comentaris dels veïns, donat el cas dels segons, en parlar dels carrers de la nostra humil i robada vila.

En una època determinada de no fa pas massa anys, es canviaren els noms. Ara, l'Ajuntament actual ha decidit tornar-los a canviar:

Bolívia per Joan Maragall, Colòmbia per Joaquim Ruyra, Costa Rica per Pompeu Fabra, Perú per Gavarres, Plaça del Brasil per Plaça del Canigó, República Argentina per Guillerries, Uruguay per Mercè Rodoreda, Veneçuela per Anselm Clavé, Xile per Montseny; el quadre que queda entre els carrers Abat Oliba, El Salvador, Mossèn Sebastià Puig i la casa de Can Pous, es dirà Plaça de Catalunya. El Màrtirs per President Josep Irla, Menéndez y Pelayo per President Francesc Macià, Passeig d'Olot per Passeig dels Països Catalans, Plaça Guimerà per Plaça del President Lluís Companys, i el Passeig del Carrer Major, només el Passeig, per Passeig Ciutat de Girona. Vet-ho aquí!

I els carrers d'en Josep Pla, per exemple, i el d'en Salvador Espriu?, no hi haurien d'ésser, no se'l mereixen, o no n'hi ha, de carrers?

I l'aigua del Ter?
I el tren d'Olot?

... Algunes d'aquestes preguntes tenen resposta, d'altres són **collonades** que voldria poder ignorar.

No fa gaires dies, al fer l'arranjament de la façana del local on s'ha instal·lat el Banc de Girona, a la Plaça del Pi del nostre Poble, varen arrebossar amb morter els xamfrans de pedra treballada ben característics d'aquella façana oberta a la Plaça. Suposem que el Sr. Arquitecte que va dirigir l'obra va

creure que deixar vista la pedra ben escairada dels xamfrans arrodonits era una **collonada**.

Ningú no ha protestat. No ha passat res. La pedra, així tapada amb el morter, no s'embrutirà. I almenys en aquest cas no se l'han emportada.

És ben curiós que mentre a molts indrets els restauradors tenen el **mal de pedra** i la fan aparèixer per força en les façanes velles, (Oix, Beget, etc..) a Salt procurem arrebossar les poques pedres que mai no ho havien estat.

El rellotge del Campanar de Salt

La Bíblia, en la primera part del Gènesi (La creació de l'univers), en el quart dia diu: «Que hi hagi en el firmament dels cels, llumeneres per separar el dia de a nit, i servir de senyals a estacions, dies i anys...» Després, no Déu, sinó els homes, varen dividir el dia en hores i aquestes en fraccions més petites, i s'inventaren mitjans per ordenar-les i mesurar-les, donant naixença als rellotges, que foren situats en els campanars dels pobles, perquè les seves hores fossin escoltades per tots els seus estadants.

Aquests rellotges, en general municipals, són com el cor de la gent, amb la diferència que els cors humans bateguen, més o menys, a cada segon, i les campanes dels rellotges dringuen (bateguen) cada quart, mitges hores o hores. Els dos òrgans, cors i rellotges, ens manxen i ens fan viure durant la jornada. El primer, bombant la sang a tot el cos, donant vida per un nou batec, i l'altre, assenyalant-nos les hores, ens diu quan hem de deixar el llit de bon matí, quan hem de començar i acabar el treball, quines són les hores de menjar, de repòs o d'anar a l'escola... Als catòlics

practicants, els recorda el començament de les misses i actes litúrgics, l'hora de l'Àngelus al migdia o de les vespres a la tarda. També els primers batecs del cor humà, quan el nou nat deixa la matriu de la mare, són fets saber amb diferència de pocs dies, per les campanes de joia que anuncien l'arribada d'un nou cristià (el bateig), o el silenci del cor, amb uns tocs de despedida (de dol), que acomiaden qui ens deixa camí del cementiri.

El cor, a vegades, també s'avarria i li calen reparacions, ja sigui enfortint-lo mitjançant medicacions, canviant-li

algun tros danyat o trasplantant-ne un de nou. Al rellotge, li passa el mateix: s'ha d'engrassar tot sovint, canviar-li peces per reparar-lo o posar-hi una nova maquinària. El cardiòleg o el rellotger en són els encarregats.

Segons la història, als països catalans hi han hagut rellotges públics des del segle XIV, i el primer construït, fet fer pel Rei Pere el Cerimoniós l'any 1.356, fou posat en el castell de Perpinya. A la Catedral de Barcelona, l'any 1.383, n'hi funcionava un, mogut per aigua i que en el 1.395 es completà amb unes campanes per tocar les hores (l'anomenada Honorata), i fou en l'any 1.403, que Bernat Desplà, n'hi instal·là un de mecànic.

A nosaltres, però, ens interessa quan fou instal·lat el primer rellotge al campanar de la parròquia de Sant Cugat, detall de la seva naixença, podríem dir, i que fins avui dia encara no he pogut esbrinar. Del que puc donar fe, fent història de la vida saltenca, són les

LANCIA PRISMA. UN MUNDO DE PRESTIGIO A SU ALCANCE

El LANCIA PRISMA es un nuevo concepto de diseño automovilístico. Una constante filosofía de superación ha hecho de LANCIA un auténtico símbolo de prestigio en todo el mundo. Usted puede ingresar en el exclusivo mundo LANCIA a través de PRISMA. Un coche que recoge toda la experiencia de los éxitos LANCIA en el terreno de la alta competición.

LANCIA PRISMA: 1.600 c.c., 105 CV., 5 velocidades, velocidad máxima 180 Km/h., trip computer, encendido electrónico, cristales atermicos.

LANCIA PRISMA. No se conforme con menos.

CONTRALUCE

LANCIA PRISMA.

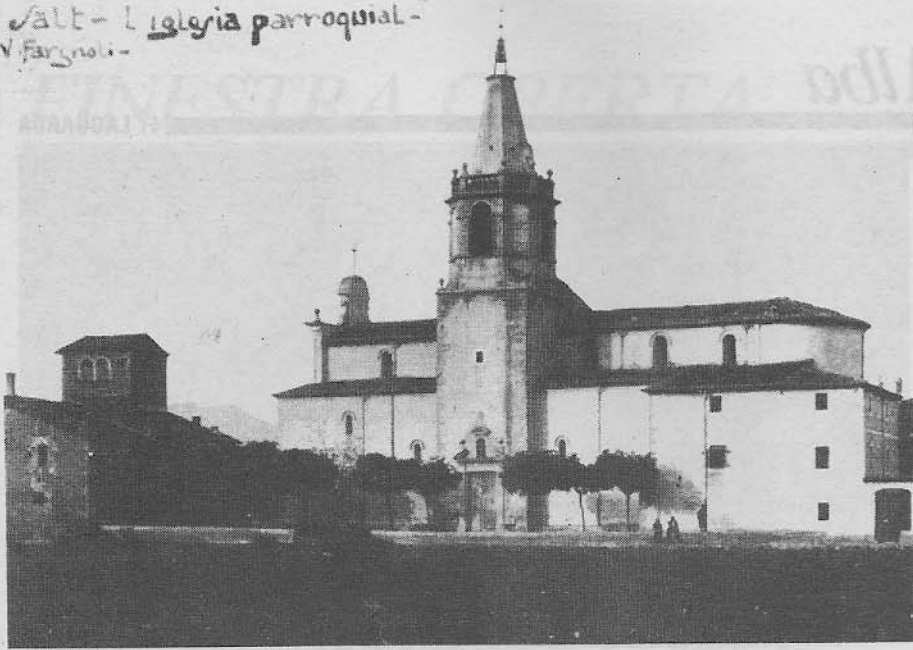
la diferencia de viajar en LANCIA.

VITSA

Concessionari Oficial per a Girona i Província
Avgda. Sant Narcís, 28 — Tel. 24 12 12 — GIRONA

Servei oficial: GARATGE INTERNACIONAL
Ctra. Girona-Anglès — Tel. 23 15 61 — SALT

L'Església Parroquial de Sant Cugat molt abans de la guerra.

quantitats de «malalties sofertes pel cor de la vila» o sigui el rellotge del campanar, des de l'any 1850.

La primera referència que en trobo en els llibres de les actes de Sessions municipals, data del 18 de setembre del 1873, i en ella, manuscrit en un castellà amb faltes d'ortografia, signat pel Secretari municipal, senyor Llorenç Brugada, i confirmat per les signatures del senyor Alcalde, D. Joan Melció i dels Regidors assistents hi consta (traduït al català)... «que el rellotger, sense especificar-ne el nom, manifesta que continuarà en el càrrec, mentre se li pagui lo que se li deu, acordant el ple municipal, fer-li efectiu el deute». El que no queda ressenyat en l'acta és de quina quantitat era aquest deute. Del que podem estar segurs és que les campanes

del rellotge varen continuar tocant els quarts, les mitges hores i les hores, perquè en la Sessió extraordinària del 3 de Maig del 1877, es va «acordar consignar la quantitat de 180 pessetes del presupost municipal, per poder arreglar el rellotge».

Aquest senyor rellotge devia ser vell d'edat i corcat de maquinària, perquè el 14 de setembre del 1890... «degut al seu mal estat, acorden convocar al Sr. Enric Ridaura, perquè el dia 18 a les 4 de la tarda, es presenti a l'Ajuntament per tractar del rellotge». Amb el dit senyor, degueren arribar a un acord amb el senyor Alcalde, Sr. Josep Martorell Ginabreda, per a comprar-ne un de nou pel preu de 1.105 ptes. la instal·lació del qual va costar 1.049'62 Ptes. En una

sessió un xic posterior, el mateix Alcalde feia saber al Consistori, que el veí de Vilamalla, Sr. Ramon Casellas, «...s'ha ofert per comprar el rellotge vell, oferint-ne la quantitat de 250 ptes....»

Encara que s'hagués comprat un rellotge nou, també sofria malalties, perquè en la sessió del 5 de juny del 1894.... «s'acordà la compra d'una corda metàl·lica pel rellotge públic». L'acta és signada pel senyor Mariano Estany Domingo, com a Alcalde-President de l'Ajuntament.

Les coses devien anar a l'hora (com un rellotge), perquè fins a l'acta de la Sessió del 14 de maig del 1904, no se'n torna a parlar, i fou per.... «estudiar les condicions presentades pel Sr. Gabriel Casas, rellotger d'ofici, proposant que pel preu de 100 ptes anyals, es cuidaria del rellotge públic, de les cordes, olis i altres efectes necessaris pel seu manteniment». Aquestes condicions no degueren ser acceptades ja que en l'acta de la sessió del 4 de maig del 1905, es va acordar que fos pagada la quantitat de 90 ptes. al Sr. Pere Coll Boada, pel manteniment del rellotge durant l'any 1904.

Posaré un punt final a aquesta «Auca del rellotge municipal», assenyalant que si es féu el necessari perquè funcionés bé, es va procurar que exteriorment fes goig i bona patxoca, com ho prova l'acord prè per restaurar l'esfera: ...«consignant-hi l'horari antic i el modern, o sigui l'oficial, feina que s'encarrega el paleta Sr. Pere Pou».

FOTOCÒPIES
CÒPIES DE PLÀNOLS
PAPERERIA
TÈCNICA
MATERIAL
PER A DIBUIX
I OFICINES

A GIRONA
Avgda. Sant Francesc, 4 - Tel. 20 39 44
Migdia, 11 - Tel. 21 35 65

A SALT
Passeig d'Olot, 166
Tel. 23 27 08

SERRALLERIA I FUSTERIA METÀL·LICA
EN FERRO I ACER INOXIDABLE

MOBRA, S.A

Canals per a la construcció i lampisteria
Doblat de xapes i talls

TALLER: Camí Antic de Salt a Vilablareix, s/n.
Tel. 23 53 17

PER A CORRESPONDÈNCIA: MOBRA, S.A.
C/. Esteve Vila, 10-5.º-2.º SALT

Salvador Espriu

Espera

Aleshores diré «Cims i núvols i terres al lluny i la lenta ferida del riu i l'incendi del cel, molts crepuscles damunt el desert i els vells arbres estimats com a déus, per als homes retornen encara. Però jo, que esperava aquest dia, vet aquí que sóc mort».

M'estimo amb un interès estrany, **Cementiri de Sinera**, des del primer dia que vaig tenir-lo a les mans, amb una espècie d'intriga per les moltes coses que em deia el títol, tant m'atreia **Cementiri** com **Sinera**...

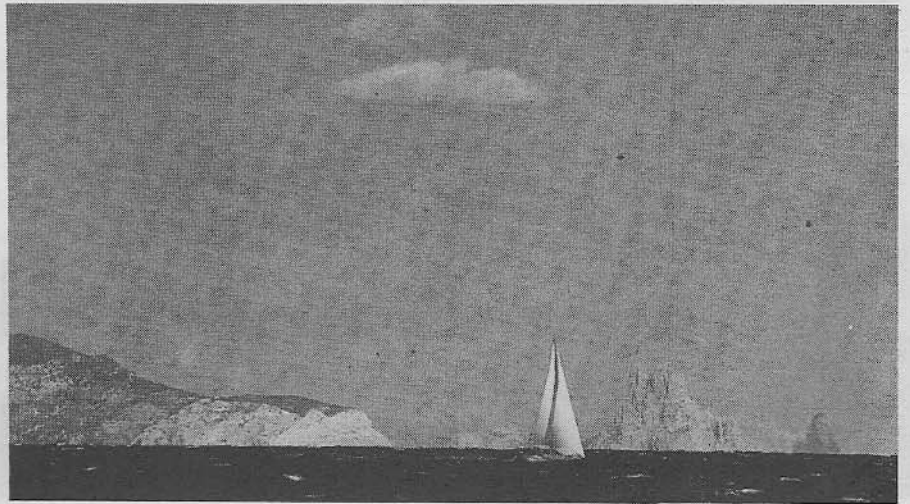
Se'm feia inabastable entendre com Espriu, d'una manera tan despullada i directa, podia haver versificat en vida, sobre la mort:

...Ai, marbre fred del temps, la meva vida)
que perdo contra el glaç de les paraules!
Damunt la roca nua de la mort,
puc ja només alçar l'alta columna
d'aquest dolor, un aspre, solitari
crit sense cant,
sense record del cant, mentre
s'emporten)
negres ales del torb la llum del dia
per les persones del cel i m'emmirallen,
invitant-me a partir, enllà d'un sereníssim)
camí profund, els ulls tranquils del mar.

No havia descobert encara que Espriu afirmava que «la mort se'ns fa al·lucinant precisament perquè la vivim», ni tampoc sabia «el que és la Poesia, a no ser una mica d'ajuda per a viure rectament i per a ben morir».

Diu F. Vallverdú, en el pròleg d'aquest llibre, que el tema «mort» és l'imperatiu que condiciona tota la seva poètica; morts de Sinera, mort el seu amic Rosselló-Porcell, mort la seva mare, mort tot, envoltat d'una data civil ben esglaidora: 18 de juliol del 1936.

D'altra banda, vaig anar descobrint entre somnis, barques, vinyes, mar... la seva petita pàtria i repetir SINERA, sovint m'aportava una extrema calma, el paisatge mític d'aquell poblet de platja que no situava en la geografia fins a capgirar-ne les lletres amb l'ajuda d'uns quants fulls, es va anant fent meu fins al final del llibre.

Calma, illa, veler: La fruita d'or

Quina petita pàtria encercla el cementiri!
Aquesta mar, Sinera, turons de pins i vinya, pols de rials. No estimo més, excepte l'ombra viatgera d'un núvol. El lent record dels dies que són passats per sempre.

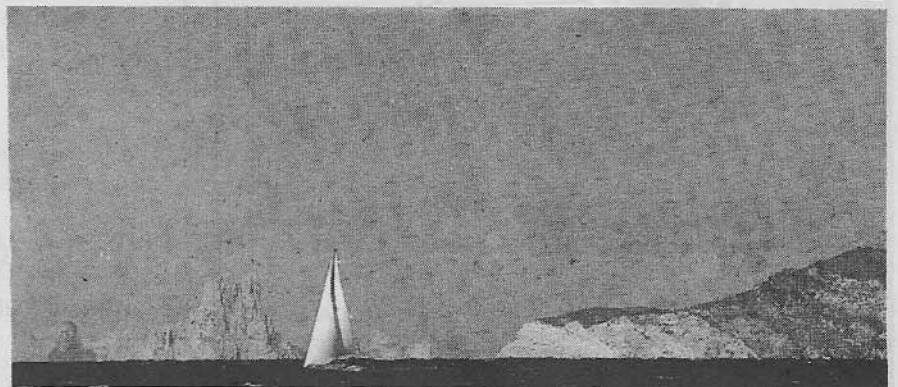
A la vora del mar, tenia una casa, el meu somni, a la vora de la mar. Alta proa. Per lliures camins d'aigua, l'esvelta barca que jo manava. Els ulls sabien tot el repòs i l'ordre d'una petita pàtria. Com necessito contar-te la basarda que fa la pluja als vidres! Avui cau nit de fosca damunt la meva casa. Les roques negres m'atrauen a naufragi. Captiu del càntic el meu esforç, inútil, qui pot guiar-me a l'alba? Ran de la mar tenia una casa, un lent somni.

Aprofitant per parlar d'Espriu i de recordar-lo entre molts que també l'han estimat, coincidint que és primavera, que som a l'abril i que el poeta en aquest llibre, com un respir de vida, en fa referència, vull acabar mostrant-vos uns versos que m'han deixat una sensació més encoratjadora i m'han fet oblidar per moments aquesta imperfecta mort, que és la vida.

Lliures cavalls, a l'alba per la deserta platja. Veus i tambors proclamen la primavera. Després, fet nou silenci damunt el mar, les hores encadenades besen la sorra molla.

Els Jacints

Sentir només, saber de cada cosa el nom senzill, el simple nom, carícia com la de l'abril damunt les noves fulles,) mentre la llum de pluja de la tarda s'allunya a poc a poc amb els jacints. Clar moment de la flor, emmirallada, molt guardada, darrera bellesa d'unes flors dintre els meus ulls. Després, per l'aire a penes fràgil record, enllà del verd intens d'herba que mulla aquesta lenta pluja.

Allò que enyoro

Amics:

Em demaneu que escrigui una col.laboració sobre la premsa comarcal i se'm fa estrany, això de fer de col.laborador.

Col.laborador és un mot que indica un cert distanciament. És algú que escriu des de fora, sense participar dels problemes i del goig de fer una publicació comarcal.

El que m'agradaria no és enviar-vos una col.laboració, sinó participar de l'equip de redacció. No fer només unes ratlles durant l'estona de lleure que em deixen dos dies de vacances per Setmana Santa, sinó poder seure un vespre de tant en tant amb gent que estimo, discutir i fer una feina en comú.

Però aquest és un desig, ara com ara, difícil d'aconseguir. Els periodistes de diari tenim les hores més fortes de feina a l'hora que l'altra gent surt del treball i pot anar a trobar els amics. Per això hem de renunciar a una determinada vida de relació social. Com diu en Josep Maria Cadena, que fou director

de «L'Avui», els periodistes som una mica com les putes o les vedettes de revista, que treballen de nit.

La premsa comarcal, doncs, és condemnada a funcionar sense periodistes professionals. Aquesta és, crec, la seva gran sort, perquè això que en diem

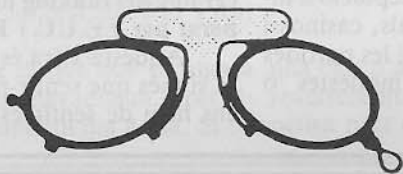
ANY V - N.º 42 - FEBRER 1983
la farga
BUTLLETJ DEL CASAL DE JUBILATS SALT

professionalitat comporta sempre una bona dosi de fredor, deshumanització i escepticisme.

El gran atractiu de revistes com «La Farga» és el seu humanisme, el seu arrelament en una realitat concreta, el lliurament generós d'un equip de gent al progrés del poble on la revista es publica. Gent que treballa no com a professional, sinó com a amics, com a ciutadans, traient hores a la son, a la família o a l'esport.

Ben segur que no és aquesta la col.laboració que esperàveu. Però perquè sé que sou generosos, estic segur que admetreu a les planes de «La Farga» — una de les publicacions comarcals que més m'agraden — aquestes reflexions en veu alta sobre una frustració que arrossego des de fa molts anys, des que la feina amb la qual em guanyo les garrofes em va obligar a deixar de ser protagonista de la premsa petita i convertir-me en espectador de la magnífica tasca que feu. ■

JAUME TARRÚS GALTER

LLICENCIAT EN CIÈNCIES FISIQUES
OPTIC DIPLOMAT

OPTICA TARRUS, S.A.

Santa Clara, 54 — Tel. 21 37 50 GIRONA

Dr. Ferran, 1 — Tel. 23 06 61 SALT

- * Màxima varietat i qualitat en models de montures
- * Adaptació de Lents de Contacte
- * Lents de Potència Progressiva.
- * Vidres Zeiss
- * Graduació de la vista amb refractòmetres automàtics computeritzats

DESCOMPTA DEL 10% PER A JUBILATS SOCIS DEL
«CASAL DE JUBILATS»

**El 2 de Junio
como en Navidad.**

Temps de crisi, temps de joc

Qui no ha jugat mai a la loteria o a les travesses? Pràcticament tothom! Sigui per a provar sort, sigui pel que sigui, gairebé tots hem jugat a algun o altre dels variats jocs d'atzar que avui proliferen en aquest país.

Abans de la mort del general Franco, molts dels jocs avui legals eren prohibits. Oficialment només existien les travesses, la loteria, els cupons de la Once, i no gaire res més.

Les travesses, per allò que el futbol era un dels costums a estimular per tal de distreure el personal de temes més transcendents, ja havien adquirit un gran auge, i la gent cada setmana s'hi ha anat engrescant més, sobretot a mesura que han aparegut grans milionaris que han cobrat enormes quantitats (en alguns casos 200 i fins i tot 300 milions per travessa.)

La loteria és un joc atractiu per a gran nombre de persones. És, a més a més, el gran joc màgic de les festes de Nadal. Per Nadal, qui és que no juga a la loteria?. Les penyes, els clubs i les entitats, en aquestes diades, posen a la venda loteria pròpia per a mirar de fer algun caleret per a les arques de la seva eixuta tresoreria. Per Nadal, podem veure als mitjans de comunicació les felices cares dels afortunats que han tret

algun dels primers premis. A partir d'aquí, la sort dels qui han tret es contraposa amb les desencisades cares dels qui havien somniat de la nit al dia ésser milionaris.

Pel que fa als cupons de la Once, ja fa temps que tenien tradició, però fins fa poc els premis eren modestos i poc importants. Han estat els dos darrers anys quan han adquirit una gran popularitat, gràcies a la reforma que han sofert, fent que els premis fossin més substanciosos que mai, engrescant la gent allò que més.

Les cartes eren el tipus de jocs no legalitzats però tolerats. Les cartes sempre han tingut una gran acceptació a nivell popular, i en els hostals, casinos i cafès no hi han mancat mai les partides de cartes amb apostes modestes o importants.

A partir dels anys 1976-77, el país experimenta un notable trasbals quant a l'increment del joc. Arriba a tots els nivells socials. I el seu foment es propaga tant entre la classe alta, a través dels sofisticats Casinos, fins a les capes més populars a través de jocs com el Bingo i les màquines escurabutxaques, passant per altres jocs que cada dia estan més arrelats (Travessa Hípica, la Quina, etc.)

Espanya: Primer país d'Europa quant al joc.

No fa pas masses dies, el Director General del Joc de l'Estat, ho afirmava als mitjans de comunicació: Espanya és el primer país d'Europa quant a moviment de diners respecte al joc.

La xifra és sorprenent! Ho és en comparació al nivell socio-econòmic d'aquest país respecte al de la majoria dels estats europeus. Però si ho comparem a nivell mundial, la xifra encara és més sorprenent: **Espanya ocupa el tercer lloc del rànking mundial, només superat per EE.UU. i Filipines.**

Aquesta xifra és tot un rècord. No sé si més que sentir-nos satisfets el que ens hem de sentir es avergonyits.

**RADIO
ANGELATS**

TVC
VIDEO BETAMAX
BETAMOVIE, BETA HIFI
COMPACT DISC
EQUIPS ALTA FIDELITAT
ORDINADORS HIT-BIT
ÀUDIO PORTÀTIL, ACCESORIS

Carrer Angel Guimerà, 63
Tel. 23 52 15 SALT (Girona)

Sport Garatge, s.a.

Josep Casals

Reparacions • Engrassament • Neteja

Passeig Marquès de Camps, 5
Tel. 23 33 11 SALT

**Subministres
Catalunya, s.l.**

VOLVO

Camions i Autocars

Passeig Marquès de Camps, 3
Tels. 23 33 11 - 23 78 83
SALT

LOTERIA N° 22

Les xifres tal com són:

És difícil saber en números exactes la xifra de diners que es juga a Espanya durant l'any. Però sí que se sap, per mitjà de la recaptació fiscal, que el volum de diners supera el **2 Bilions i mig de ptes.** (2.500.000.000.000 ptes.)

D'aquests 2 bilions i mig, les cèlebres màquines escurabutxaques que trobem a cada cantonada dels bars se n'emporten ni més ni menys que **1 bilió i mig.**

Un bilió i mig de tot el joc a Espanya. La resta es reparteix entre tots els altres jocs.

Vegem un desglosament de les xifres:

-Màquines escurabutxaques	.....1.500.000.000.000 Ptes.
-Bingos.....	300.000.000.000 Ptes.
-Casinos.....	70.000.000.000 Ptes.
-Travesses.....	150.000.000.000 Ptes.
-Cupons de la ONCE	.....100.000.000.000 Ptes.
-Loteria.....	250.000.000.000 Ptes.
-Altres.....	130.000.000.000 Ptes.
TOTAL.....	2.500.000.000.000 Ptes.

La loteria és un dels jocs més habituals i populars d'aquest país.

El volum de diners que es juga a Espanya és, doncs, elavadióssim. I per altra banda s'incrementa dia a dia. Si bé una part d'aquest percentatge es diu que reverteix en serveis de caire social, i una petita part en premis per als jugadors

(sempre són pocs el qui treuen), el cert és que en aquest país el joc ha passat d'una prohibició a un «boom» econòmic de difícil control. Les xifres s'han disparat, i el motiu del sobtat creixement no és més que una conseqüència de la forta crisi econòmica que pateix el país. Paradoxalment quan més atur hi ha, més la gent juga. I dels seus reduïts ingressos, en destina una part al joc, per tal de provar de resoldre «en una jugada de sort», les necessitats econòmiques que la manca de treball i l'encariment de la vida li estan provocant.

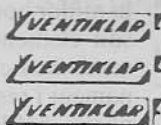
Sigui com sigui, el joc avui està canviant les pautes de comportament, tant social com familiar, dels ciutadans d'aquest país.

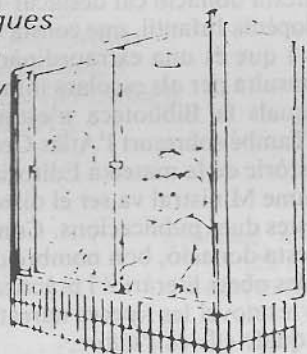
miralls

SOLAR

manipulació de vidre pla
especialitat en vidrieres artístiques
distribuidor de les finestres en
gelosia i mampares per a bany

C. Boívia, s.n.
(Cantonada Passeig d'Olot)
Tel 23 58 11 SALT (Girona)

Exposicions

Durant aquest mes de març, a la Casa de Cultura «Les Bernardes», va tenir lloc una extraordinària exposició sobre: «Insectes dels cinc continents» el propietari de la qual és Enric Macias, d'Olot.

La mostra, que consta de més de 30.000 insectes, ha obtingut un ressó excepcional. Petits i grans s'hi han acostat donada la seva gran qualitat. S'ha complementat aquesta manifestació amb les explicacions personals de l'esmentat Enric Macias, i amb una sessió d'audiovisuals titulada: «Els nostres insectes: un món desconegut». La projecció de diapositives, que va anar a càrrec del biòleg Josep Domingo, s'emmarcava dins el X^e. Pla d'Acció Cultural de l'Associació del Personal de la Caixa de Pensions.

Degut a l'èxit assolit, aquesta exposició es mostrarà de nou al públic a començaments del proper curs escolar a la ciutat de Girona.

La bibliofília és l'afecció als llibres, especialment la que consisteix a col·leccionar-ne, a publicar-ne o adquirir edicions dites de bibliòfil, molt estimades, potser més com a monuments tipogràfics que per llur contingut. És pràctica generalment seguida en les edicions de bibliòfil, que tots els elements constitutius del llibre siguin fets a mà:

paper, composició tipogràfica, il·lustració, etc...

A les comarques gironines, concretament a Olot, tenim un veritable artista del llibre, un personatge que li agrada definir-se «un arquitecte», com la persona que sap projectar el conjunt i curar de la seva execució. Aquesta és la tasca que ell creu que realitza en el món de la bibliofília.

Una manifestació artística que comprèn la totalitat de la seva obra és la que serà exposada a la curiositat del públic des del dia 1 fins al 15 d'aquest

mes d'abril a Les Bernardes.

En el magnífic catàleg editat amb aquest motiu, hi podem observar, a més de la magnitud de les obres que presenta a l'exposició, com alguns dels autors dels textos i dels gravats són col·laboradors de la nostra revista. Que els noms de Narcís-Jordi Aragó, Modest Prats, Carles Vivó, Emilia Xargay i Domènec Fita formin part de la mostra que comentem és per a nosaltres motiu de satisfacció.

Llibres

Continuem amb el tema dels llibres. La Biblioteca de Salt, que com sabeu porta el nom de Jaume Ministral i Masià, acaba de rebre una important

donació de llibres. Aquests llibres han estat donats per la vídua del malaguanyat mestre i escriptor gironí Jaume Ministral.

Ministral i Masià, descendent de la vila de Salt, va tenir sempre una gran estima pel nostre poble, al qual es considerava lligat sentimentalment i que sovint recordava en els seus escrits. Poc abans de la seva mort —principis de 1982— encara havia fet un escrit a favor de la independència de Salt, que va ser publicat a «La Farga». El títol de l'article era «Homenatge a Salt», un títol prou clar.

D'aquesta donació cal destacar-ne una Enciclopèdia Infantil, que consta de 12 volums i que és una extraordinària obra de consulta per als escolars infantils, dels quals la Biblioteca n'estava mancada. També sobresurt l'Atlas Geogràfic i Històric de la mateixa Editorial Marin. Jaume Ministral va ser el director d'aquestes dues publicacions. Completen aquesta donació, bon nombre de renomades obres literàries i pràcticament totes les novel·les i peces narratives de les quals ells és l'autor.

I per últim, més llibres. Editats pel Servei de Publicacions de l'Ajuntament de Salt, han vist la llum dues monografies sobre el nostre poble. Es tracta de «El Paisatge vegetal del Pla de Salt», l'autor del qual és Xavier Sunyer, i «Evolució del transport a Salt», original d'Emili Torrent. Aquests dos treballs foren premiats en el primer concurs de monografies sobre Salt, que va ser patrocinat per l'Ajuntament, la Diputació de Girona i la Caixa de Pensions, l'any 1982.

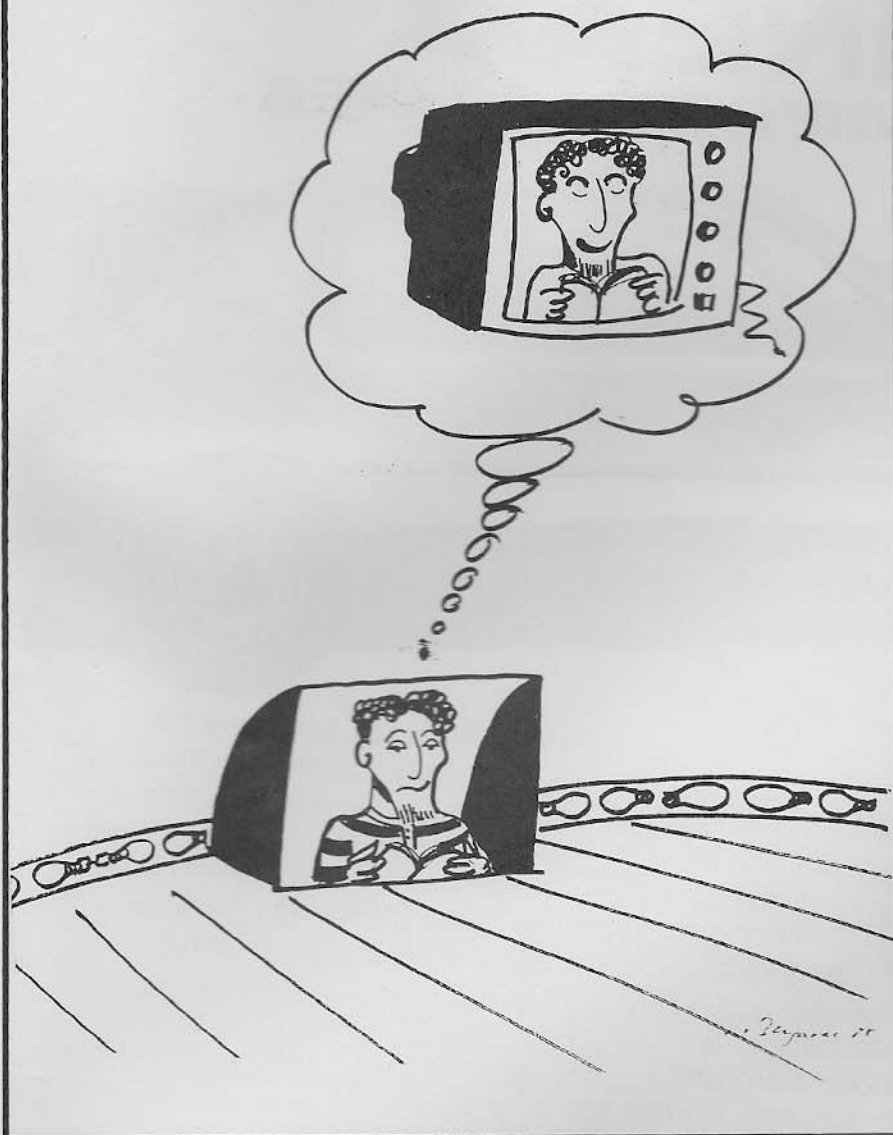
El disseny de portada d'ambdues publicacions ha estat a cura de Lluís Mateu. Els dos autors també han sigut, en el seu moment, col·laboradors de «La Farga».

Com molt bé diu el prefaci: «La divulgació del nostre passat mil·lenari, o la millor comprensió del nostre entorn, són elements que ens han d'ajudar a sentir-nos ciutadans integrats més plenament i responsablement en la vida del nostre poble».

És evident que aquests estudis seran de gran utilitat per als mestres, els escolars i els saltencs en general.

L'acudit foll

La vida amb

humor

BURXETA

Reflexió àcida

Tenia una tia (al cel sia) que, cada divendres, es mudava i es perfumava a mitja tarda. En aquells moments, no estava per a res; ja la podies cridar o dir-li alguna cosa. Invariablement, et deia: «no m'empipis, que haig de sortir». La cerimònia durava ben bé tres quarts d'hora. Cap a les cinc, prenia el moneder, i vermella d'emoció, sortia al carrer. Al cap d'una hora, tornava a casa més vermella, aquesta vegada per la caminada. A les seves mans, un paquet; a vegades gros, a vegades petit. Sense dir res a ningú, s'adreçava al menjador, dipositava el paquet sobre la taula, es treia l'abric o la jaqueta o el que correspongués a l'estació i començava a desembolicar amb unció el paquet. Aquí s'acabava el «suspense». Del paquet en sortia algun producte de supermercat: un detergent, un rotllo de paper higiènic, un refresc, un drap de cuina... Direu que això no té cap gràcia, i que és la cosa més normal de la vida. Però és que resulta que cada un d'aquests productes comercials havia estat anunciat a la televisió la setmana anterior. Aquest és el lligam, l'argument, la raó bàsica de tota la pel·lícula.

Recordo que poc abans de morir —la meva tia, és clar— em va dir que aquell divendres havia de sortir per comprar no sé quin «salvaufias videla». Jo vaig pensar que perdia facultats, puix mai no m'havia fet una aital confessió, abans de cometre el pecat. De fet, la meva tia va morir al cap de poques setmanes. Aquella confessió era com si em volgués deixar el seu preuat testament perquè jo, pobre mortal, no hi entenia res, de les coses de la vida comercial. Però la meva pobra tia no sabia que era picar en ferro fred.

Un dia vaig estar a punt de provocar un terrabastall familiar. Oblidant les normes més elementals de prudència, vaig deixar un dels meus escrits contra la societat de consum i contra el seu exponent màxim, que és la televisió, a la tauleta de nit (una altra andròmina que no he sabut mai per a què serveix, si no és per aguantar el despertador i amagar l'orinal). La meva tia el va veure. I, com que havia sentit dir als veïns que jo enviava papers escrits als diaris, i aquests me'ls publicaven, el va llegir. Va tenir un cobriment de cor. La pobra dona es va adonar que tenia l'enemic dins de casa. Va trigar més d'un mes a perdonar-m'ho.

MOCCI

CONSTRUCTORS, S.A.

CONSTRUCCIÓ DE:
CASES UNIFAMILIARS
XALETS INDIVIDUALS
TOT TIPUS DE REFORMES
I MANTENIMENTS

*Una empresa jove
al servei del poble*

Processó, n.º 57
23 88 94
Tels. 23 86 02
23 43 59
SALT - GIRONA